

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2019. gada 24. septembrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Gunārs Kusiņš, tiesneši Aldis Laviņš un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemtos Augstākās tiesas
(turpmāk – Pieteikumu iesniedzēja) pieteikumus par lietas ierosināšanu
(pieteikumi Nr. 121/2019 un Nr. 122/2019),

konstatēja:

1. Pieteikumu iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmo daļu (redakcijā, kas bija
spēkā līdz 2016. gada 7. martam), ciktāl šī norma nosaka energoapgādes
komersanta tiesības uz kompensāciju, (turpmāk arī – apstrīdētā likuma norma)
par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme)
64. pantam un Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam un spēkā
neesošu no personas pamattiesību aizskāruma rašanās brīža;

1.2. atzīt Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048
“Dabaszāģes piegādes un lietošanas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 1048)
56. un 58. punktu, ciktāl šīs normas nosaka energoapgādes komersanta (sistēmas
operatora) tiesības uz kompensāciju, (turpmāk arī kopā – apstrīdētās noteikumu
normas) par neatbilstošu Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmajai daļai,
Satversmes 64. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam un spēkā
neesošu no personas pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

Pieteikumu iesniedzēja ir vērsusies Satversmes tiesā ar diviem atsevišķiem
pieteikumiem. Vienlaikus tie abi pēc būtības ir iesniegti par vienu un to pašu

pamattiesību iespējamo aizskārumu, satur līdzīgu juridisko pamatojumu un faktisko apstākļu izklāstu. Tādējādi abus pieteikumus ir lietderīgi izskatīt vienlaikus.

2. Enerģētikas likuma (šeit un turpmāk – redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) 42.³ panta pirmā daļa paredz:

“Ja energoapgādes komersants konstatē, ka enerģijas lietotājs ir pārkāpis Ministru kabineta noteikumus par dabasgāzes piegādi un lietošanu vai līgumu par dabasgāzes piegādi un tā rezultātā enerģijas lietotājam ir samazināts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, enerģijas lietotājs samaksā energoapgādes komersantam par izlietoto dabasgāzi, kā arī kompensāciju. Kārtību, kādā energoapgādes komersants nosaka faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu, kā arī kompensācijas apmēru un aprēķināšanas kārtību, nosaka Ministru kabinets.”

Noteikumu Nr. 1048 56. punkts nosaka:

“Ja sistēmas operators konstatē šo noteikumu vai līguma pārkāpumu, kura dēļ lietotājam ir samazināts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, lietotājs samaksā sistēmas operatoram par izlietoto dabasgāzi, kā arī kompensāciju.”

Savukārt Noteikumu Nr. 1048 58. punkts paredz, ka “sistēmas operators šo noteikumu 56. punktā paredzēto kompensāciju nosaka, reizinot aprēķināto izlietotās dabasgāzes daudzumu ar tarifu divkārtšā apmērā”.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā tiesas pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.¹ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei, bet saskaņā ar minētā panta

3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām. Līdz ar to pieteikumos ietvertie prasījumi ir piekritīgi Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir tiesai, izskatot civillietu. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.¹ panta pirmās daļas 1. punktam pieteikums iesniedzams, ja tiesa, izskatot civillietu kasācijas kārtībā, uzskata, ka norma, kas būtu jāpieņem šajā lietā, neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikumu iesniedzējas izskatīšanā ir divas civillietas, kurās celtas prasības par parāda piedziņu, pamatojoties uz apstrīdētajām normām, un apelācijas instances tiesa šīs normas esot piemērojusi. Savukārt kasācijas sūdzībā pēc būtības tiekot apstrīdēta šo normu atbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normām. Pieteikumu iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā likuma norma neatbilst Satversmes 64. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam, bet apstrīdētās noteikumu normas – Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmajai daļai, Satversmes 64. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam.

Līdz ar to Pieteikumu iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot tam Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Pieteikumu iesniedzēja apstrīd divu normatīvo aktu atbilstību Satversmei.

Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa noteic, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā likumā norādītajos gadījumos. Saskaņā ar šā panta otrās daļas 1. punktu vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama gadījumā, ja tiek apstrīdēts normatīvais akts vai tā daļa un uz to pamata izdotās zemāka juridiska spēka tiesību normas.

Pieteikumos ir apstrīdēta Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmā daļa un uz tās pamata izdotās apstrīdētās noteikumu normas. Līdz ar to pieteikumi atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas prasībām.

7. Tiesas pieteikumam jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

Pieteikumi ir formulēti motivēta lēmuma veidā, tajos ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts, kā arī juridiskais pamatojums par apstrīdētās likuma normas iespējamo neatbilstību Satversmes 64. un 105. pantam un par apstrīdēto noteikumu normu iespējamo neatbilstību Satversmes 64. un 105. pantam un Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmajai daļai. Pieteikumiem ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikumi atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam un Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 “Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi” 56. un 58. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam un Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmajai daļai (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam)” pēc Augstākās tiesas pieteikumiem (pieteikums Nr. 121/2019 un Nr. 122/2019).

2. Uzaicināt institūcijas, kas izdevušas apstrīdētos aktus, – Saeimu un Ministru kabinetu – līdz 2019. gada 25. novembrim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstus ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kusiņš